

ת"פ 61235/08/19 - מדינת ישראל נגד עיריית ביתר עילית, מאיר רובינשטיין, מיכאל לורנצי

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 61235-08-19 מדינת ישראל נ' עיריית ביתר עילית ואח'
תיק חיצוני:

בפני	כבוד השופט דב פולוק
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	1. עיריית ביתר עילית 2. מאיר רובינשטיין 3. מיכאל לורנצי

החלטה

בפני בקשת הנאשמים לדון בטענות מקדמיות בעניינם.

בכתב האישום הנאשמת 1 היא עיריית ביתר עילית, והנאשם 2 הוא ראש העירייה מאוקטובר 2007 ובכל הזמנים הרלוונטיים לכתב האישום (להלן: "הנאשמים").

נגד הנאשמים הוגש כתב אישום המייחס להם, בשלושה אישומים נפרדים, עבירות שונות שעיקרן פגיעה וזיהום הסביבה בדרך של הזרמת מי שופכין אל מקור מים או בקרבתו. הנאשמים מואשמים בביצוע עבירות בהתאם לחיקוקים שונים בחוקים הבאים: חוק המים, תשי"ט - 1959 (להלן: "חוק המים"), תקנות המים (מניעת זיהום מים) (מערכת להולכת שפכים), תשע"ב-2011 (להלן: "תקנות המים"), החוק למניעת מפגעים, תשכ"א-1961 (להלן: "החוק למניעת מפגעים"), החוק לשמירת ניקיון, התשמ"ד-1984 (להלן: "החוק לשמירת ניקיון").

בבקשת הנאשמים בעניין הטענות המקדמיות כלולות מספר טענות, נדון בהן אחת לאחת.

הטענה הראשונה - לטענת הנאשמים נפל פגם או פסול בכתב האישום והעובדות אינן מגלות עבירה, שכן לדידם לא ניתן לייחס להם עבירות לפי תקנות המים מכיוון שאין לתקנות אלו תחולה באזור.

הנאשמים סוברים שיש להבחין בין השאלה אם בית המשפט מוסמך לדון ישראלי שביצע באזור עבירה לפי חוק המים, לבין השאלה אם האיסורים שנקבעו בתקנות המים חלים גם באזור.

על הנאשמת 1 חלים הצו בדבר ניהול מועצות מקומיות (יהודה ושומרון), תשמ"א-1981 (להלן: "צו המועצות") ותקנון המועצות המקומיות (יהודה ושומרון) תשמ"א-1981 (להלן: "תקנון המועצות") שהותקן מכוח צו המועצות.

אולם, סוברים הנאשמים, שעל אף שנספח 9 לתקנון המועצות מחיל חקיקה ישראלית רלוונטית בנושא איכות הסביבה

על האזור הוא אינו מחיל את תקנות המים.

ראשית טוענים הנאשמים, שהמאשימה מייחסת לנאשמת 1 את העבירות האמורות, כמי שהינה המחזיקה במערכת הביוב הנדונה בכתב האישום. כפי שמוגדר בחוק הרשויות המקומיות (ביוב), התשכ"ב-1962 (להלן: "חוק הרשויות המקומיות (ביוב)"). אולם לטענת הנאשמים חוק הרשויות המקומיות (ביוב) אינו חל באזור ולכן אין לתקנות המים תחולה בנסיבות העניין.

מעבר לאמור, טוענים הנאשמים כי בסעיף 3(ג) לנספח 9 בתקנון המועצות, שהינו פרק ההתאמות לחוק הישראלי, נקבע שסעיפים 20-ד, 20-יכ, ו-20כו יימחקו. תקנות המים ובפרט הסעיפים הכלולים בכתב האישום הותקנו מכוח סמכות השר להגנת הסביבה הקבועה בסעיף 20ד' לחוק המים. הנאשמים סוברים שאם לא הוחלה הסמכות להתקין תקנות לפי סעיף 20ד לחוק המים לתקנות שנקבעו מכוח סעיף זה אין תחולה באותו מקום. לדידם, מצב משפטי זה מוביל למסקנה שהעובדות הנוגעות לתקנות המים אינן יכולות לגלות עבירה באזור.

כמו כן, לטענתם, תחולתה של תקנה 5 לתקנות המים היא החל מיום 7.5.2012 ותקנה 6 לתקנות המים תחולתה החל מיום 7.12.2002. ובכך העבירות המיוחסות לנאשמים בכתב האישום לפי סעיפים אלו בוצעו במועדים בהם לא הייתה תחולה לתקנות 5 ו-6 לתקנות המים.

מכאן שנפל פגם בכתב האישום בכך שיוחסו לנאשמים עבירות לפי חוק המים הגם שההוראות שנקבעו בתקנות אלו אינן חלות באזור וסיוגו באופן מפורש בתקנון המועצות.

לאור האמור סוברים הנאשמים שלא רק שמיוחסת להם עבירה על אף שאין הוראה פוזיטיבית בדבר חלותה באזור, אלא שאף קיימת הוראה המלמדת שתקנות המים אינן חלות באזור.

לפיכך סוברים הנאשמים שמכוח סעיף 149(3) לחסד"פ יש למחוק מכתב האישום טענות והוראות חוק המייחסות לנאשמים הפרה של תקנות המים. שכן, עבירות הנוגעות לתקנות המים אינן יכולות לגלות עבירה באזור.

המאשימה דוחה טענות אלו, לטענתה, בנספח 9 לתקנון המועצות נקבעה מפורשות תחולתו של סעיף 1 לחוק המים באזור. וסעיף 20א לחוק המים קובע בהגדרות הסימן כי תחולתו "לרבות התקנות שהותקנו והצווים שניתנו מכוחו" כך שתקנות המים חלות גם באזור.

כמו כן, תחולת התקנות בשטחי האזור נקבעה לפי ההגדרה של "דיני איכות הסביבה" בסעיף 1 לנספח מס' 9 בתקנון המועצות המקומיות לרבות התקנות שהותקנו והצווים שניתנו מכוחו.

מעבר לכך תקנות הצנרת הותקנו מכוח מספר חוקים לרבות החוק למניעת מפגעים, אשר לגביו לא נמחק ביו"ש סעיף 5 המאפשר התקנת תקנות.

דין - על עירייה ובעלי התפקידים מטעמה חלות החובות החקוקות בנושא איכות הסביבה בכלל ובכל הקשור לטיפול בביוב בפרט, כפי שהן נקבעו בחקיקה של מפקד האזור. בהם הוראות צו המועצות ותקנון המועצות שתוקן מכוחו.

עיון בנספח 9 לתקנון המועצות, העוסק בדיני איכות הסביבה, מעלה כי הוא מחיל על האזור את סימן 1 לחוק המים.

בראשית סימן זה נקבע סעיף 20א לחוק המים. סעיף זה מחיל על הסימן גם את התקנות והצווים שהותקנו מכוחו:

20א. בסימן זה -

...

"סימן א1" - לרבות התקנות שהותקנו והצווים שניתנו מכוחו.

אשר על כן גם תקנות המים שהותקנו מכוח חוק המים חלות על האזור.
כמו כן, האישומים בכתב האישום כנגד הנאשם נובעים נוסף על חוק המים גם מכוח החוק למניעת מפגעים, תשכ"א-1961 (להלן: "החוק למניעת מפגעים"). החוק למניעת מפגעים מוחל גם הוא על האזור מכוח נספח 9 לתקנון המועצות.
סעיף 5 לחוק למניעת מפגעים קובע כי:
"השר יתקין, בתקנות, כללים לביצוע סעיפים 2 ו-3, ובין השאר רשאי הוא לקבוע מה הם רעש או ריח חזקים או בלתי סבירים".

גם סעיף זה מחיל את התקנות שהותקנו על ידי השר על האזור.

באשר לטענת הנאשמים בעניין התחולה של תקנות המים, הרי שהתקנות פורסמו ביום 8.12.2011. תקנה 12 עוסקת בעניין תחילת תחולתן של התקנות ונקבע בה כי:

(א) תחילתן של תקנות אלה שלושים ימים מיום פרסומן.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), תהיה תחילתה של -

(1) תקנה 5 - שישה חודשים מיום פרסום תקנות אלה;

(2) תקנה 6 - שנים עשר חודשים מיום פרסום תקנות אלה;

(3) תקנה 8(א)(2) - ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014).

בכתב האישום נטען כי הנאשמים ביצעו את העבירות על תקנות 3, 5, 6, 7, 8(א)(1), 9 ו-10 לתקנות המים.

תקנות המים פורסמו ביום 8.12.2011, ולפי האמור בהן, תחילתן 30 יום לאחר מכן.

בתקנה 12 נקבע כי תקנה 5 תיכנס לתוקפה שישה חודשים ממועד הפרסום ותקנה 6 תיכנס לתוקפה 12 חודשים ממועד הפרסום, ואילו תקנה 8(א)(2) תיכנס לתוקפה ביום 1.1.2014.

מן האמור יוצא שתקנות 3, 7, 8(א)(1), 9 ו-10 הנזכרות בכתב האישום נכנסו לתוקף ביום 7.1.2012.

עיון בכתב האישום מעלה שהמסכת העובדתית המתוארת בשלושת האישומים נמשכה מספר שנים החל מאמצע שנת 2010 ועד לשנת 2014. על כן העבירות האמורות לפי תקנות המים חלות על המסכת העובדתית בהתאם למועד תחילת תוקפה של התקנה הרלוונטית.

טענה שנייה - הנאשמים טוענים לפסול כתב האישום כיוון שלדידם אין לבית המשפט סמכות לדון בעבירות המנויות בכתב האישום אשר בוצעו באזור.

לטענת הנאשמים, השטח בו בוצעו העבירות אינו נכלל בתחומי מדינת ישראל כך שהעבירות שבכתב האישום הינן עבירות חוץ כהגדרתן בסעיף 9(ב) לחוק העונשין תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"), הקובע כי:

"לא תהיה העמדה לדין על עבירות חוץ אלא בידי היועץ המשפטי לממשלה או בהסכמתו בכתב, אם ראה כי יש בכך עניין לציבור".

במקרה דנן, מציינים הנאשמים, שכתב האישום לא הוגש על ידי היועץ המשפטי לממשלה או בהתאם להסכמתו בכתב.

הנאשמים סוברים, בהתאם לאמור בסעיף 126 לתקנון המועצות, שלבית משפט לעניינים מקומיים באזור סמכות ייחודית לדון במעשים שבוצעו באזור אשר מהווים עבירה מכוח הוראות התקנון.

הנאשמים סוברים עוד כי צו המועצות ותקנון המועצות שהינם דינים ספציפיים גוברים על ההוראות שנקבעו בתקנות שעת חירום. שכן, על אף האמור בסעיף 2 לחוק להארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (יהודה ושומרון-שיפוט ועזרה משפטית), תשס"ז-2007 (להלן: "חוק להארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (יהודה ושומרון). סעיף זה מקנה לעיתים ובתנאים מסוימים סמכות שיפוט לבית משפט בישראל בעניין עבירות שבוצעו באזור.

אולם צו המועצות ותקנון המועצות שהינם דינים ספציפיים גוברים על ההוראות שנקבעו בתקנות שעת חירום ויש, לדידם, לפעול על פי האמור בהם לעניין סמכות השיפוט.

הנאשמים מציינים גם כי תכלית תקנות שעת חירום הינה הקניית סמכות שיפוט לבית משפט בישראל במקרים בהם לא קיימת הסדרה משפטית מלאה ועלולה להיווצר לקונה.

במקרים, כבמקרה דנן, בהם הוסדרה סמכות שיפוט לדון בעבירות שבוצעו באזור אין צורך להזדקק ולפנות לתקנות שעת חירום על מנת להקנות סמכות שיפוט לבית משפט בישראל.

הנאשמים מוסיפים עוד כי הכלל הבסיסי לצורך החלת הוראות החוק להארכת תוקפן של תקנות שעת חירום הינו קיומה של זיקה ישראלית קונקרטית בנוגע לעבירה הנדונה.

סעיף 1 לחוק המים קובע כי "מקורות המים שבמדינה הם קניין הציבור, נתונים לשליטתה של המדינה ומיועדים לצרכי תושביה ולפיתוח הארץ".

עבירות בתחום המים הנעשות מחוץ לשטחה של ישראל הינן עבירות שלא ניתן לייחס להן זיקה ישראלית קונקרטית ולכן אין עליהן תחולה של תקנות שעת חירום.

על כן סוברים הנאשמים שעבירות על חוק המים המבוצעות באזור דינן להתברר בבית המשפט לעניינים מקומיים באזור.

לטענת הנאשמים, מביקה שערכו עלה שתיקים בעלי אופי דומה, כמו עבירות תכנון ובניה, מוגשים לבית המשפט שבאזור.

לפיכך סוברים הנאשמים כי יש למחוק את כתב האישום, ואף אם קיימת לבית המשפט זה סמכות לדון בכתב האישום מכוח תקנות שעת חירום, מהטעמים האמורים, מן הדין היה להגיש את כתב האישום לבית המשפט לעניינים מקומיים שבאזור.

המאשימה בתגובתה מתנגדת לטענה זו. לטענתה, לעניין הזיקה בין עבירות לפי חוק המים לבין מדינת ישראל לצורך החלתן של תקנות שעת חירום, הרי שמדינת ישראל מורכבת מאגני ניקוז ולכן אגן הניקוז הרחב יותר המנקז את שפכי עיריית ביתר עילית מצוי בתחום שטחי מדינת ישראל. מי הביוב הזורמים מערבה זורמים בסופו של דבר אל חופי הים התיכון ומזהמים אקוויפר מי התהום המשמש את אזרחי מדינת ישראל. ולכן מדובר בעבירות שיש להן זיקה ישראלית קונקרטית.

כמו כן, מדגישה המאשימה כי הנאשמת 1 הינה עירייה אשר פועלת מכוח החוק הישראלי בהתיישובות ישראלית המצויה בתחומי האזור. ועל כן רק מכוח זה ברור שלפעולותיה זיקה ישראלית.

בהתאם לאמור בסעיף 126א לתקנון המועצות בית המשפט לעניינים מקומיים מוסמך לדון אך ורק בעניינים שנשוא הדיון בהם מצוי בתוך תחום היישובים. במקרה דנן השפכים הוזרמו גם אל מחוץ לתחום היישובים.

מעבר לאמור מצינת המאשימה כי בית המשפט לעניינים מקומיים ביהודה מתכנס רק אחת לחודשיים, והתיקים הנדונים שם קטנים ביותר וכוללים דוחות חנייה וברירות משפט. ואילו כתב האישום בענייננו רחב ביותר ועוסק באישומים חמורים המתייחסים לעירייה ולעומד בראשה. כתב האישום הוגש לאחר בחינה מקיפה של היועמ"ש ומתן אישורו, לפיכך סוברת המאשימה שהערכאה המתאימה לבירור כתב האישום הינו בית משפט זה.

דין- הנאשמים טוענים בטענתם המקדמית להעדר סמכות של בית משפט בישראל לדון בכתב האישום.

סעיף 126(ג) לחוק המועצות מסמך את בית המשפט לעניינים מקומיים באזור לדון בעבירות לפי החיקוקים הכלולים בנספחים לתקנון. נספח 9 לתקנון המועצות מתייחס לדיני איכות הסביבה, בהם חוק המים וחקיקת המשנה שהותקנה מכוחו.

סעיף 126 לתקנון המועצות קובע בעניין סמכות השיפוט של בית המשפט לעניינים מקומיים באזור כי:

על אף האמור בכל דין ותחיקת בטחון, בית המשפט לעניינים מקומיים מוסמך לדון -

(א) לפי הדין ותחיקת הביטחון בעניינים המפורטים בתוספת לתקנון כשנשוא הדיון מצוי בתחום היישובים;

(ב) בכל ענין אחר שבתקנון ובנספחים לו;

(ג) בעבירה על התקנון ועל חוק המנוי בנספחים לו ובכל עבירה על חוק עזר, לרבות עבירה שנקבעה כעבירת קנס, שהתקינה מועצה וכן בכל עבירה שנעברה בתחום ישוב על הדין ותחיקת הביטחון המפורטים בתוספת לתקנון.

אכן, תקנון המועצות המקומיות, ונספח 9 לו, בו חוק המים, מסמיכים את בית המשפט לעניינים מקומיים לדון בעניינים הנוגעים לחוק המים ולתקנות שנחקקו מכוחו כשנשוא הדיון מצוי בתחום היישובים שבאזור.

אולם האם הסמכות המוקנית לבית המשפט לעניינים מקומיים מבטלת את הסמכות המוקנית לבית משפט בתחומי מדינת ישראל לדון באותו עניין?

סעיף 2 לחוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (יהודה והשומרון) קובע כי:
עמוד 5

- (א) בנוסף לאמור בכל דין יהיה בית המשפט בישראל מוסמך לדון, לפי הדין החל בישראל, אדם הנמצא בישראל על מעשהו או מחדלו שאירעו באזור וכן ישראלי על מעשהו או מחדלו שאירעו בשטחי המועצה הפלסטינית, והכל אם המעשה או המחדל היו עבירות אילו אירעו בתחום השיפוט של בתי המשפט בישראל.
- (ב) הוראות הדין החל בישראל בנוגע לעבירות של ברירת משפט ולעבירות מינהליות יחולו, גם על עבירות כאמור שעבר ישראלי באזור או בשטחי המועצה הפלסטינית ושאלו היו נעברות בישראל היו עבירות כאמור.
- (ג) תקנה זו אינה חלה על מי שבשעת המעשה או המחדל היה תושב אזור או תושב שטחי המועצה הפלסטינית, שאינם ישראליים.
- (ד) הסמכות לדון אדם על -פי תקנה זו תהא בידי בית המשפט שאזור שיפוטו נמצא קרוב למקום בו נעברה העבירה או בבית המשפט שבאזור שיפוטו נמצא מקום מגוריו של הנאשם או נתפס הנאשם.
- (ה) אין דנים אדם בישראל על מעשה או מחדל שזוכה או הורשע עליהם בפסק -דין שניתן בפניו בבית משפט צבאי או בבית משפט אחר באזור, אולם אם גרם המעשה או המחדל למותו של אדם, דנים אותו על כך אף אם הורשע כאמור בשל עבירה אחרת שבאותו מעשה או מחדל.
- (ו) העמדה לדון על מעשה שבית משפט בישראל מוסמך לדון בו לפי תקנה זו אינה טעונה הסכמת היועץ המשפטי לממשלה.

סעיף זה מעניק לבית המשפט בישראל סמכות שיפוט על עבירות שבוצעו באזור על ידי ישראלים.

תקנון המועצות הוא חקיקה ביטחונית שנחקקה על ידי המפקד הצבאי באזור. כבר נפסק, כי אין בכוחו של המפקד הצבאי להגביל את תחום סמכותם של בתי המשפט בישראל. המפקד הצבאי גם לא מבקש לעשות כן, שכן לא צוין בתקנון שסמכותם של בתי המשפט לעניינים מקומיים באזור לדון בעניין הנובע מן התקנון היא סמכות ייחודית.

הסמכות הנתונה לבית המשפט לעניינים מקומיים ביהודה ושומרון לדון בעבירות לפי חוק המים וחקיקת המשנה שהותקנה מכוחו, אשר הוקנתה לו במסגרת תקנון המועצות, אינה מגבילה את סמכותו של בית המשפט בישראל לדון בעניין. לבית המשפט בישראל ישנה סמכות מקבילה לדון בכתב האישום, מכוח סעיף 2 לחוק לתיקון ולהארכת תוקפן של תקנות לשעת חירום (יהודה והשומרון).

(ראה: ע"א ניצני אריאל בע"מ נ' עיריית אריאל ואח' (ניתן על ידי השופטים עמית, מזוז ואלירן, ביום 1.1.2020).

אוסף עוד באשר לשאלת הזיקה הישראלית, מקובלת עלי טענת המאשימה כי בוודאי קיימת זיקה שכזו שכן השפכים ואגני הניקוז במדינת ישראל מחוברים ומשפיעים על כלל שטחה ואין נפקא מינה אם הזיהום נעשה באזור או במקום אחר בשטח מדינת ישראל לעניין השלכותיו ונזקיו. מי הביוב שזורמים מערבה זורמים בסופו של יום אל חופי הים התיכון ומזהמים את מי התהום המשמש את כלל אזרחי המדינה.

כמו כן, הנאשמים הינם עירייה אשר פועלת מכוח החוק הישראלי ביישוב ישראלי המצוי בתחומי האזור. ועל כן, מכוח זה בלבד ברי שלפעולותיה זיקה ישראלית. לאור האמור, אני סובר שעסקינן בעבירות שיש להן זיקה ישראלית קונקרטיית.

טענה שלישית- הנאשמים טוענים גם לטענת התיישנות של כלל העבירות בכתב האישום, מכוח חוק שמירת הניקיון.

לדידם, סעיף 13ג לחוק שמירת הניקיון קובע הוראת התיישנות מיוחדת לפיה ניתן להגיש כתב אישום בגין חוק זה רק אם טרם חלפו שנתיים מיום ביצוע העבירה. על כן הם סוברים שהעבירות שבכתב האישום דנן, המייחסות לנאשמים מעשים שבוצעו עד לשנת 2014, במועד הגשת כתב האישום במחצית השנייה של שנת 2018, כבר התיישנו. לפיכך טוענים הנאשמים שיש למחוק מכתב האישום את הוראות החוק המייחסות לנאשמים עבירות לפי חוק שמירת הניקיון.

המאשימה מתנגדת לטענה זו וטוענת שפעולת החקירה האחרונה בתיק הייתה גביית ההודעות מאנשי משרד הבינוי והשיכון, אשר נגבו באוקטובר 2018. כך שלא חלפו שנתיים ממועד פעולת החקירה האחרונה ועד למועד הגשת כתב האישום.

דין- בכתב האישום מואשמים הנאשמים בביצוע מספר עבירות מכוח סעיפים 2, 13(ב)(1) ו-15 לחוק לשמירת הניקיון. העבירות האמורות הינן עבירות קנס לפי האמור בחוק.

סעיף 13ג לחוק שמירת הניקיון קובע באשר להתיישנות של עבירות קנס מכוחו כי:

)

13ג. על אף האמור בסעיף 225א(א) לחוק סדר הדין הפלילי, ניתן להגיש כתב אישום, להמציא הזמנה, או להמציא הודעת תשלום קנס כאמור באותו סעיף, בשל עבירה לפי חוק זה שנקבעה כעבירת קנס, אם טרם חלפו שנתיים מיום ביצוע העבירה.

לטענת המאשימה בוצעה בתיק פעולת חקירה אחרונה של גביית הודעות מאנשי משרד הבינוי והשיכון באוקטובר 2018. כתב האישום הוגש לאחר מכן באוגוסט.

סעיף 9 לחסד"פ דן בתקופת ההתיישנות וקובע באשר לפעולות חקירה כי:

(א) באין הוראה אחרת לענין זה בחוק אחר, אין להעמיד אדם לדין בשל עבירה אם עברו מיום

ביצועה -

...

(

(ג) (1) בעבירה מסוג פשע או עוון, אשר בתוך התקופות האמורות בסעיף קטן (א) נערכה לגביה חקירה על פי חיקוק, יתחיל מניין התקופות האמורות ביום ההליך האחרון בחקירה, ובלבד שלא תוארך בשל כך תקופת ההתיישנות מעבר לאמור בסעיף קטן (א) בתקופה העולה על המפורט להלן, לפי העניין (בסעיף זה - התקופה הנוספת):

(א) בעבירה מסוג פשע שדינו מיתה או מאסר עולם - חמש שנים;

(ב) בעבירה מסוג פשע, ובעבירה מסוג עוון המנויה בתוספת הראשונה א' או בתוספת הראשונה ג' - שלוש שנים;

(ג) בעבירה מסוג עוון שאינה מנויה בתוספת הראשונה א' ובתוספת הראשונה ג' -

שנתיים;

(2) ראש אגף החקירות והמודיעין במשטרת ישראל (בסעיף זה - ראש אגף החקירות) או מי שממלא תפקיד דומה ברשות חוקרת אחרת רשאי להאריך את התקופה הנוספת בשישה חודשים אם סבר כי קיים אינטרס ציבורי להארכת תקופה זו;

(3) פרקליט מחוז או מי שממלא תפקיד דומה ברשות תביעה אחרת, ראש ענף חקירות במחוז או מי שממלא תפקיד דומה ברשות חוקרת אחרת, לפי העניין, רשאי להאריך את התקופה הנוספת, לרבות לאחר הארכתה לפי פסקה (2), אם סבר כי קיים אינטרס ציבורי להאריך את התקופה בפרק זמן נוסף הנדרש לשם השלמת חקירה, הוצאת תעודת חיסיון, השלמת הליך שימוע, קבלת החלטה בעניין ערר שהוגש לפי סעיף 64 או לשם המתנה להחלטת המחלקה לחקירת שוטרים בעניין תלונה שהוגשה אליה על ביצוע עבירה הקשורה לאותה פרשה; תקופת ההארכה הנוספת לפי פסקה זו לא תעלה במצטבר על -

(א) בעבירה מסוג פשע, ובעבירה מסוג עוון המנויה בתוספת הראשונה א' או בתוספת הראשונה ג' - שנתיים;

(ב) בעבירה מסוג עוון שאינה מנויה בתוספת הראשונה א' ובתוספת הראשונה ג' - שנה;

(4) היועץ המשפטי לממשלה, לבקשת פרקליט מחוז, ראש רשות תביעה אחרת, ראש אגף חקירות או ראש רשות חוקרת אחרת, רשאי להאריך את התקופה הנוספת, לרבות לאחר הארכתה לפי פסקאות (2) ו-(3), אם סבר כי בשל קיומן של נסיבות מיוחדות שיירשמו קיים אינטרס ציבורי להאריך תקופה זו, ורשאי הוא לשוב ולהאריכה כאמור, מעת לעת, ובלבד שכל תקופת הארכה כאמור לא תעלה על המפורט להלן, לפי העניין, ותקופת ההארכה לא תעלה במצטבר על המפורט להלן, לפי העניין:

(א) בעבירה מסוג פשע, ובעבירה מסוג עוון המנויה בתוספת הראשונה א' או בתוספת הראשונה ג' - כל תקופת הארכה לא תעלה על שנה, ותקופת ההארכה לא תעלה במצטבר על חמש שנים;

(ב) בעבירה מסוג עוון שאינה מנויה בתוספת הראשונה א' ובתוספת הראשונה ג' - כל תקופת הארכה לא תעלה על שישה חודשים, ותקופת ההארכה לא תעלה במצטבר על שלוש שנים;

(5) התנהלה חקירה נגד כמה חשודים באותו תיק חקירה, בעבירות שונות הקשורות לאותה פרשה, תימנה התקופה הנוספת לגבי עבירות אלה שהן מסוג פשע או עוון, לפי העבירה החמורה מהן.

(תי)

(ג1) בעבירה מסוג פשע או עוון אשר בתוך התקופות האמורות בסעיפים קטנים (א) או (א1), לפי העניין, או בתוך התקופה הנוספת, הוגש לגביהן כתב אישום או התקיים הליך מטעם בית המשפט, יתחיל מניין התקופות האמורות בסעיף קטן (א) ביום הגשת כתב האישום או ביום ההליך האחרון מטעם בית המשפט, לפי המאוחר.

(ג2) במניין התקופות האמורות בסעיפים קטנים (א) או (א1), לפי העניין, והתקופה הנוספת, לא יובאו בחשבון פרקי הזמן המפורטים להלן:

(1) פרק הזמן שבו נבצר ממשטרת ישראל או מרשות חוקרת אחרת או מרשויות התביעה, לפי העניין, להשלים את החקירה או לגבש החלטה בעניין העמדה לדין, בהתאמה, בשל אחד

מאלה, ובלבד שהרשויות פעלו בשקידה סבירה להשלמת ההליכים בדרכים אחרות:

(א) החשוד נמצא מחוץ לישראל או שלא ניתן לאתרו אף לאחר שהרשויות פעלו בשקידה סבירה כדי לאתרו;

(ב) החשוד מתחמק מהליכי החקירה או ההעמדה לדין;

(ג) מצבו הרפואי או הנפשי של החשוד או של עד מרכזי אינו מאפשר לקיים הליכי חקירה או העמדה לדין;

(ד) עד מרכזי נמצא מחוץ לישראל או שלא ניתן לאתרו אף לאחר שהרשויות פעלו בשקידה סבירה כדי לאתרו, ומתקיים אחד מאלה:

(1) יש יסוד להניח שהדבר נובע מפעולות שנקט החשוד או מי מטעמו;

(2) הליכי החקירה או ההעמדה לדין הם בעבירה המנויה בפרטים (2) או (3) בתוספת הראשונה ב';

(3) הליכי החקירה או ההעמדה לדין הם בפשע שדינו שבע שנות מאסר ומעלה, ובלבד שפרק הזמן שלא יובא בחשבון לפי פסקת משנה זו לא יעלה על שלוש שנים;

(2) פרק הזמן שבו נבצר ממשטרת ישראל או מרשות חוקרת אחרת או מרשויות התביעה, לפי העניין, להשלים את החקירה או לגבש החלטה בעניין העמדה לדין, בשל הגשת בקשה לעזרה משפטית או לסיוע משפטי ממדינה אחרת לצורך הליכי החקירה או ההעמדה לדין, לפי חוק עזרה משפטית בין מדינות, התשנ"ח-1998, או לפי דין אחר; פרק הזמן לפי פסקה זו לא יעלה על התקופה שממועד הגשת הבקשה ועד לביצועה או דחייתה בידי המדינה האחרת;

(3) פרק הזמן שבו נבצר ממשטרת ישראל או מרשות חוקרת אחרת או מרשויות התביעה, לפי העניין, להשלים את החקירה או לגבש החלטה בעניין העמדה לדין, בשל הליכים משפטיים שנוקט החשוד;

(4) פרק הזמן שבו לא ניתן לחקור חשוד או להגיש נגדו כתב אישום, בשל חסינות הנתונה לו לפי כל דין;

(5) פרק הזמן שמיום חתימת הסדר לפי סימן א' 1 לפרק ד' עד תום התקופה שנקבעה לקיום תנאי ההסדר כאמור באותו סימן או עד לאי-קיום תנאי מתנאי ההסדר על ידי החשוד או עד שהתגלה כי ההסדר הושג במרמה, והכול בכפוף להוראות סעיף 67ז.

(ד) הוראות סעיפים קטנים (ג) עד (ג2) יחולו על עבירת הסגרה שבשלה הוגשה בקשת הסגרה למדינת ישראל וכל פעולה מהפעולות המפורטות באותם סעיפים קטנים, שנעשתה במדינה המבקשת, תאריך את מנין תקופת ההתיישנות לאותה עבירה לפי סעיף זה, כאילו נעשתה בישראל.

(ה) נחקר אדם בשל עבירות שונות המהוות פרשה אחת, יהיה יום ביצוע העבירה לעניין סעיף זה יום ביצוע העבירה החמורה מהן.

(ו) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי, בצו, לשנות את התוספת הראשונה

ב', התוספת הראשונה ג' והתוספת הראשונה ד'.

סעיף 9(ג) לחסד"פ קובע כי כאשר נערכה לגבי העבירה חקירה על פי חוק, מנין תקופת ההתיישנות יחל מיום ההליך האחרון בחקירה או מיום הגשת כתב האישום. כפועל יוצא מכך עשויה תקופת ההתיישנות להיות ארוכה יותר מזו שנקבעה בחוק, אך זאת רק בתנאי שפעולת החקירה בוצעה בטרם חלפה תקופת ההתיישנות המקורית, ובתנאי שכתב האישום הוגש בתוך תקופה שאינה עולה על תקופת ההתיישנות מאז אותו הליך חקירה.

כאמור, עיון בכתב האישום מעלה שהמסכת העובדתית המתוארת בשלושת האישומים נמשכה על פני מספר שנים החל מאמצע שנת 2010 ועד לשנת 2014.

לכאורה, לפי האמור בחוק, גם בהינתן הארכה של תקופת ההתיישנות הקבועה בחסד"פ נדרש כי פעולת החקירה בתיק תבוצע תוך שנתיים ממועד ביצוע העבירה.

במקרה דנן נראה שהעבירה האחרונה שבוצעה, לפי האמור בכתב האישום, בוצעה בשנת 2014.

על פי האמור בתגובת המאשימה לבקשה פעולת החקירה האחרונה בתיק בוצעה באוקטובר 2018. כך שעל פניו חלפו מעל שנתיים ממועד ביצוע העבירה לפעולת החקירה, ובוודאי שחלפו מעל שנתיים בין פעולת חקירה זו לעבירות המוקדמות יותר שבוצעו על פי הנטען בכתב האישום.

אולם סעיף 9 לחסד"פ מאפשר את הארכת השנתיים האמורות הנתונות לפעולות החקירה, מעת לעת, כאמור בסעיף. במקרה דנן לא נמסר לבית המשפט כל מידע באשר להארכות שניתנו או לא ניתנו לשם ביצוע החקירה האמורה. לאור זאת, אני סובר שלא ניתן להכריע האם חלף הזמן הניתן לחקירה ותמה תקופת ההתיישנות הקבועה בחוק או שהיא הוארכה כנדרש על פי חוק.

כמו כן, פעולות חקירה הוגדרו בע"פ 207/56 **צויטאט נ' היועץ המשפטי לממשלה** (ניתן על ידי השופטים זוסמן, ברנזון וויתקון, ביום 12.4.1957) כך:

"פעולות שמטרתן לבאר את המקרה לרשות השיפוטית על ידי חיפוש ואיסוף חומר ההוכחה, ואשר נעשות או נגרמות על ידי אנשי המשטרה המשפטית הפועלים באופן רשמי, כגון ביקור במקום, הוצאת גופה מן הקבר, חיפוש, חרמת דברים, חקירת עדים, דו"ח ערוך על ידי אדם שמוסמך לערכו, הזמנת עד ואף צו הפסקת פעולות אלה, הן פעולות חקירה".

במקרה דנן ציינה המאשימה בתגובתה כי הפעולה האחרונה שבוצעה הייתה גביית ההודעות מאנשי משרד הבינוי והשיכון והן נגבו באוקטובר 2018.

אולם אין בפניי מספיק מידע גם באשר למהות פעולת החקירה שבוצעה והאם בכוחה לקטוע את מרוץ ההתיישנות וגם ביחס לזמן הכולל בו נמשכו פעולות החקירה והאם ניתנו לגביו הארכות על פי החוק.

אשר על כן אני סובר כי ראוי יהיה לדון בשאלת ההתיישנות על העבירות שבוצעו לכאורה, כנטען בכתב האישום, על חוק הניקיון יחד עם שאלת ההתיישנות באשר לעבירות מכוח חוק המים והחוק למניעת מפגעים, ששאלת ההתיישנות באשר

להן תידון במהלך דין ההוכחות.

טענה רביעית - טענת הגנה מן הצדק לפיה כתב האישום הוגש בשיהוי ניכר.

לטענת הנאשמים כתב האישום הוגש בשיהוי רב שגורם לעינוי ועיוות דין ופוגע באופן מהותי ביכולתם להתגונן כראוי. לדידם, השיהוי הרב נגרם בשל התנהלות רשויות החקירה והתביעה ולא בשל התנהלות הנאשמים.

כתב האישום דן הוגש בחלוף 8,6 ו-4 שנים לאחר מועד ביצוע העבירות הנטענות בכתב האישום. הם סוברים שבשל השיהוי נגרם להם נזק ראייתי בלתי הפיך אשר פוגע ביכולתם להתגונן ובזכותם להליך הוגן.

הנאשמת בתגובתה מתנגדת לטענה זו,

לטענתה כתב האישום שהוגש הוא חלק מתהליך אכיפה אל מול רשות מקומית והעומד בראשה, הליך אשר מטבעו הוא ממושך עקב החובה למצות הליכים מנהליים בטרם המעבר להליך פלילי.

כמו כן, מדובר בהליך מורכב ומסועף שכלל בין היתר חקירה של רשות מקומית אחרת, גורמים ממשרד הבינוי והשיכון, איסוף ראיות נרחב ומדוקדק וביסוסן באמצעות חוות דעת מקצועית. ההליך גם חייב את אישור פרקליט המדינה ועריכתו של שימוע כשכל האמור נמשך כשנתיים וחצי עקב מורכבות התיק. עוד מציינת המאשימה שפרקי הזמן לטיפול בתיקי החקירה הוארכו בהנחיית היועמ"ש.

עוד מוסיפה המאשימה בעניין זה שתארכי העבירות נפרסים בכתב האישום על פני תקופה רחבה, עסקינן בעבירות חוזרות ומתמשכות אשר לא פסקו עד עצם היום הזה.

כמו כן, מציינת המאשימה כי בשנת 2013 הוקפאו סמכויות המשטרה הירוקה באזור עד לחודש אפריל 2014 עת חודשו הסמכויות. בפרק זמן זה נבצר מרשויות התביעה לטפל בקידום התיק.

דין -

לשאלת תחולתה של טענת ההגנה מן הצדק נקבע בפסיקה מבחן תלת-שלבי. על פי מבחן זה:

בשלב ראשון - על בית המשפט לזהות את הפגמים שנפלו בהליכים שנערכו בעניינו של הנאשם ולעמוד על עוצמתם, במנותק משאלת אשמתו או חפותו.

בשלב השני - על בית המשפט לבחון אם בקיומו של ההליך הפלילי, חרף הפגמים, יש משום פגיעה מהותית בתחושת הצדק וההגינות. בשלב זה נדרש בית המשפט לאזן בין האינטרסים השונים הכרוכים בקיומו של ההליך הפלילי, תוך שהוא נותן דעתו על נסיבותיו הקונקרטיות של ההליך שבפניו.

בשלב השלישי - אם שוכנע בית המשפט כי אכן מתקיימת פגיעה מהותית בתחושת הצדק וההגינות כתוצאה מניהול ההליך, עליו לבחון אם לא ניתן לרפא את הפגמים שנתגלו באמצעים מתונים ומידתיים יותר מביטולו של כתב האישום.

נציין שבבחינת טענת הגנה מן הצדק יש לאזן בין אינטרס אכיפת החוק, מיצוי הדין עם עבריינים, הוצאת האמת לאור, הגנה על אינטרס הציבור ועל זכויות הקורבן לבין הגנה על זכויות היסוד של הנאשם, אי מתן לגיטימציה להתנהלות פסולה של הרשות, שמירה על טוהר ההליך השיפוטי ושמירה על אמון הציבור בבית המשפט.

כעת נבחן את השלבים השונים של טענת ההגנה מן הצדק בהתאם למקרה דנן:

השלב הראשון - השיהוי כפגם בהליך ההעמדה לדין. אין חולק שעל רשויות התביעה לפעול במהירות הראויה שכן, ניהול ההליכים קרוב ככל הניתן למועד ביצוע העבירה מהווה מרכיב חשוב ביכולתם של הרשויות להגיע לחקר האמת ולמיצוי הדין עם העבריינים.

במקרה דנן, העבירות בכתב האישום נפרסות על פני תקופה ארוכה וממושכת משנת 2010 ועד לשנת 2014, ולכן יתכן כי עבור חלק מן העבירות האכיפה נעשתה בשיהוי מסוים בעוד שעבור חלק אחר מן העבירות הכלולות בכתב האישום אין לטעון כלל לשיהוי באופן אכיפתן.

כמו כן, מן הפסיקה עולה כי יתכנו מקרים בהם שיהוי משמעותי בהגשת כתב אישום יחסה בצילה של הגנת ההגנה מן הצדק. זאת בפרט במקרים בהם הוא עלול לפגוע פגיעה חמורה ביכולתו של הנאשם לנהל את הגנתו או כשהוא עומד בסתירה ממשית לחוש הצדק ולחובת ההגנות המתחייבים מניהול ההליך פלילי תקין.

הגשת כתב אישום המייחס לנאשמים ביצוע עבירות שנים רבות לאחר תחילת ביצוען, לכאורה, ולאורך תקופה כה ארוכה, עלולה לפגוע בתחושת הצדק וההגנות ואף לערער את אמון הציבור במערך האכיפה. אופן התנהלות שכזה אף עלול להציג את מנגנון אכיפת החוק כהליך שרירותי.

נציין בעניין זה שהפסיקה הכירה בכך שטענת שיהוי יכולה להתקבל גם טרם חלוף תקופת ההתיישנות ואף במקרים שבהם אין התיישנות כלל. עם זאת נקבע בפסיקה גם שטענת הגנה מן הצדק אינה יכולה לשמש אמצעי לקיצור תקופת ההתיישנות הקבועה בחוק באופן תדיר (ראה: ע"פ 6922/08 פלוני נ' מדינת ישראל (ניתן על ידי השופטים לוי, נאור וארבל, ביום 1.2.2010)).

חובתה של המאשימה לפעול במהירות וביעילות קיימת גם כאשר מדובר בעבירות נמשכות. העובדה שנאשמים הוסיפו, לכאורה, לבצע את העבירות הנטענות בכתב האישום, אינה מצדיקה את השיהוי באכיפת החוק.

בענייננו אדגיש שלא נראה שיש לייחס להתנהלות המאשימה כוונת זדון כלשהי, וכן, על פניו, לא נראה כי השיהוי בהגשת כתב האישום ניכר כל כך במקרה דנן עד כי הוא פוגע עמוקות בתחושת הצדק וההגנות.

השלב השני - נבחן האם במקרה דנן קיום ההליך פוגע פגיעה מהותית בתחושת הצדק וההגנות.

עלינו לשקול את הפגיעה העלולה להיגרם לנאשם אל מול העניין הציבורי והשמירה על שלטון החוק, ההגנה על הערך שביסוד העבירה והשמירה על עניינו של קורבן העבירה. כמו כן, עלינו להביא בחשבון גם את משך השיהוי, וסיבת השיהוי אל מול חומרת העבירה וטיבה זאת בין שאר נסיבותיו של המקרה הנדון.

ככל שקיים אינטרס ציבורי בעל משקל המצדיק ניהול ההליך למרות הפגיעה בנאשם ועינוי הדין העלול להיגרם לו, יתכן שעניינו של הנאשם ייסוג מפני העניין הציבורי.

בע"פ 6922/08 פלוני נ' מדינת ישראל (ניתן על ידי השופטים לוי, נאור וארבל, ביום 1.2.2010) דן בית המשפט בטענת הגנה מן הצדק שהעלה הנאשם בגין השתהות בהגשת כתב האישום וקבע:

"אל מול הפגם שבשיהוי, על השלכותיו על המערער, ניצבת העובדה שמדובר בעבירות חמורות ביותר ותשתית הראיות שנאספה נגד המערער הינה מוצקה. העבירות הן כאלה שיש אינטרס מובהק בבירורן ובענישת מבצעייהן. ראשית, האינטרס הפרטני של קרבן העבירה, שגם היא נאלצה להתמודד עם השלכות השיהוי בניהול התיק. שנית, האינטרס הציבורי שעניינו במסר הגלום בבירור משפט, גם אם בשיהוי ניכר, אל מול המסר הגלום באי בירורו של משפט בהאשמות מעין אלו".

במקרה דנן עסקינן בעבירות חמורות שנזקן לציבור כבד והוא כולל פגיעה וזיהום מקורות מים. כן עסקינן בעבירות הנפרסות על פני תקופה ארוכה שבצעו, כנטען, באופן ממושך. אשר על כן, אני סובר שהאינטרס הציבורי באכיפת הדין על הנאשמים, בעבירות מעין אלו, הוא רב.

לאור האמור נראה כי גם אם היה שיהוי מסוים באכיפת הדין כלפי הנאשמים, באשר לחלק מן העבירות בכתב האישום, אין בכך פגיעה חמורה בתחושת הצדק וההגינות באופן המחייב ביטולו של כתב האישום זאת אל מול חומרת העבירות שבוצעו, לכאורה, והיקפן הנרחב.

השלב השלישי - בשלב זה יש לבחון האם ניתן לרפא את הפגמים שנתגלו באמצעים מתונים ומידתיים יותר מביטולו של כתב האישום.

נקודת האיזון בין הגנה על עניינו של הנאשם והקפדה על הליך צודק והוגן לבין אי מתן פטור מהעמדה לדין בגין עבירות הנמשכות שנים רבות, יכולה להיות הבאת העניין בחשבון, אם וכאשר, ייגזר עונשם של הנאשמים. כך תשמר תחושת הצדק וההגינות ויחד עם זאת לא תפגע אכיפת החוק ואמון הציבור בשמירה על עניינו.

לאור האמור, אני דוחה את טענתה הנאשמים באשר לקיומו של שיהוי שיש בכוחו להביא לביטול כתב האישום במקרה דנן.

טענה חמישית- טענת הגנה מן הצדק - מניעת האפשרות לקבל ייצוג הולם ופגיעה בזכות להימנע מהפללה עצמית.

הנאשמים טוענים כי הוזמן כעד תביעה מר מיכאל לורנצי שהיה, בכל המועדים הרלוונטיים לכתב האישום, מנהל מחלקת הנדסה בעיריית ביתר עילית, הנאשמת 1. לטענתם, הוא, בין היתר, היה אחראי על נושאי איכות הסביבה בהם תברואה, מים ושפכים והוא ממשיך לכהן בתפקידו זה גם היום. מר לורנצי הוא, לדידם של הנאשמים, האדם היחיד שיכול לנסות לשחזר עמם את מהלך קורות האירועים אך הוא הוסף לעדי התביעה. הנאשמים סוברים שהכללתו של מר לורנצי ברשימת עדי התביעה אינה מאפשרת קיומו של הליך הוגן ומחייבת את ביטולו של כתב האישום מחמת הגנה מן הצדק.

לטענתם, הכללתו כעד תביעה של אדם שעבד כנושא משרה בעניין שבו מואשמים הנאשמים אינו עולה בקנה אחד עם שיקולי צדק והגינות. לדידם, משמעותה האמיתית של הכללת נושא משרה ברשימת עדי התביעה היא מניעת האפשרות של הנאשמת 1, היינו, התאגיד, לעמוד בקשר ישיר עם העד. מצב זה אינו מאפשר קיומו של משפט הוגן.

כתב האישום מייחס לנאשמים מעשים רבים שהיו בתחום אחריותו הבלעדי של מר לורנצי. מר לורנצי הוא האדם היחיד שבחלוף עשר שנים כמעט מתחילת האירועים יכול להסביר את הנסיבות להתרחשותם, אם קרו. הוא גם היחיד שיכול להסביר איך עשו הנאשמים כל שביכולתם על מנת להימנע מביצוע העבירות הנטענות.

כמו כן, מוסיפים הנאשמים, שסעיף 161 לחסד"פ מעניק לנאשמים את האפשרות להימנע מלהעיד ובכך להימנע מהפללה עצמית. לטענתם, נושא משרה הינו במובן המהותי, "בעל הידע המפליל", ובעצם ניתן לומר כי הוא התאגיד "בלבושו כבשר ודם". גם תאגיד ככול נאשם, זכאי להימנע מהפללה עצמית. על כן סוברים הנאשמים שהכללתו של אדם כלורנצי, כגורם שהזהות בינו לבין התאגיד לעניין כתב האישום היא הגדולה ביותר עד שיש ביניהם חפיפה של ממש, פוגעת קשות בזכותם להימנע מהפללה עצמית.

הם מדגישים כי, במקרה דנן, הפגיעה בזכותה של הנאשמת 1 להימנע מהפללה עצמית היא רבה ביותר, בפרט כאשר כתב האישום מוגש שנים רבות לאחר קרות האירועים.

לאור זאת סוברים הנאשמים שטעמים אלו מחייבים את ביטולו של כתב האישום אם יותר מר לורנצי ברשימת עדי התביעה.

המאשימה מתנגדת לבקשה זו, לטענתה עדותו של מר לורנצי, שימש כעובד החזקה אצל הנאשמת 1, במסגרת תפקידו טיפל במתקני הביוב המצויים בחזקתה, חשובה לביסוס האישומים שבכתב האישום.

המאשימה מציינת שאינה רואה כיצד ניתן למנוע ממנה לכלול את מר לורנצי ברשימת עדי התביעה.

דין - אכן, לפי פקודת הערירות [נוסח חדש] עירייה היא תאגיד.

ניתן, לכאורה, לומר כי בבסיס טענתם של הנאשמים עומדת ההנחה שנושאי המשרה בתאגיד הן בעצם מעשיהם נכנסים בנעלי התאגיד שהוא "הנאשם", על כן יש להכיל עליהם את הזכות להימנע מהפללה עצמית וכן התייחס לעדותם כמו היה זה הנאשם מעיד בפני בית המשפט.

אולם, אני סובר כי הנחה שכזו היא בעייתית, שכן, טרם שמיעת עדותו של אותו נושא משרה אין בית המשפט יכול לדעת מה חלקו בפועל של אותו נושא משרה בעבירות שבוצעו, לכאורה, כפי שנטען בכתב האישום, על ידי התאגיד.

כמו כן, אני סובר כי ההגנה מן הצדק היא האמצעי המתאים לטענת טענה מעין זו.

חזקה על בית המשפט שעם שמיעת עדותו של עד התביעה, מר לורנצי, הוא ידע לתת לה את משקלה הראוי ויביא בחשבון את כל השיקולים הנדרשים בהתאם לנסיבות המקרה דנן.

אשר על כן, אני דוחה את בקשת האשמים למחיקת כתב האישום בשל היותו של מר לורנצי עד מטעם המאשימה.

טענה שישית - טענת הגנה מן הצדק בשל ביעור חומר חקירה בעל חשיבות מרכזית.

הנאשמים סוברים כי יש למחוק את סעיף 10 לכתב האישום מחמת טענת ההגנה מן הצדק.

בסעיף 10 לאישום השלישי בכתב האישום נטען כי:

"בממצאי דיגום ביוב שנדגמו ביום 17 באפריל 2012 מצומת פישר, נמצאו מזהמים בערכים אסורים להזרמה למקורות מים בהתאם לתקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחין וכללים לטיהור שפכים), התש"ע - 2010, כדלקמן: BOD (צה"ב) 224 מג"ל (ערך מותר בכפוף לצו הרשאה 10 מג"ל); מוצקים מרחפים - 155 מג"ל (ערך מותר בכפוף לצו הרשאה 10 מג"ל)".

הנאשמים טוענים שביקשו לקבל את חומרי המעבדה שעל בסיסם פורטו הממצאים בכתב האישום ונאמר להם שהחומרים בוערו. בנסיבות אלו הם סוברים כי אין להם כל אפשרות להתגונן בפני הממצאים, לכאורה, שפורטו בכתב באישום. ועל כן יש להורות על מחיקת הסעיף.

המאשימה מתנגדת לטענה, היא סוברת שהעובדה שחלק מהממצאים שנתבקשו על ידי הנאשמים אינם בנמצא לא משפיעה על תוצאות הדיגום שביצעה המאשימה. כך למשל, בתיקי סמים לאחר שנדגם החומר האורגני מתייבש ולא ניתן לדגום אותו שוב, אך הדבר לא מוריד מהאוטנטיות של הדגימה שבוצעה כשהחומר היה טרי סמוך למועד תפיסתו. אשר על כן, אין, לטענתה, עילה לביטול הסעיף מכתב האישום.

דין - אכן מקובלת עלי טענת המאשימה לפיה אי הימצאותם של החומרים שנדגמו אינה עילה לביטול הסעיף מכתב האישום. כשיובא בפני בית המשפט ניתוח הדגימות שנערך יובא עניין אובדן החומרים הנדגמים בחשבון לעניין משקל המסקנות שנקבעו בעקבותיהן.

אשר על כן אני דוחה את טענת הנאשמים ומותיר את סעיף 10 לכתב האישום על כנו.

טענה שביעית - פסול בכתב האישום בשל פגמים בניסוח.

הנאשמים טוענים שבאישום הראשון בסעיפים 3,5 ו-8 ובאישום השני בסעיף 3 נטען לזיהום מים בהזדמנויות רבות שמועדן אינו ידוע. לדידם, ניסוח זה פגום ואינו הולם ניסוח של כתב אישום. אין, לטענתם, כל אפשרות להתגונן בפני טענה של זיהום מים שלא צוין המועד שלה. אשר על כן הם סוברים כי בהתאם לסעיף 149(3) לחסד"פ על בית המשפט להורות על ציון מועדי העבירה או על מחיקת הסעיפים.

המאשימה מתנגדת לבקשה. לטענתה, בסעיף 18(1) להנחיית פרקליט המדינה מספר 3.1 הכנה וניסוח כתב אישום, נקבע כי כתב האישום צריך לכלול מועד מדויק ככול הניתן של ביצוע העבירה ומשך ביצועה.

בכתב האישום דון, העבירות מוקמו על ציר זמן המאפשר לנאשמים להתגונן בפני העבירות. גם אם במקרים מסוימים לא עלה בידי המאשימה לציין מועד מדויק, המאשימה קיימה את חובתה לציין ככול הניתן את מועדי העבירות. על כן סוברת המאשימה שלא נפל פגם בכתב האישום המצדיק את ביטולו.

דין - סעיף 85(4) לחסד"פ קובע כי כתב האישום יכיל:

עמוד 15

. כתב אישום יכול -

...

(4) תיאור העובדות המהוות את העבירה, בציון המקום והזמן במידה שאפשר לבררם;

מן האמור בסעיף עולה שיש לכלול בו את המקום והזמן בו בוצעה העבירה "במידה שאפשר לבררם".

גם הפסיקה קובעת כי עובדות כתב האישום ינוסחו באופן מפורט ככל שניתן. יחד עם זאת אין חובה כי בכל סעיף עובדות יצוין המועד המדויק של האירוע, ויש ולעתים הדברים מנוסחים באופן כללי יותר, כמו "בסמוך" "בקירוב" ואף "במועד בלתי ידוע", כשמועד זה מתוחם בטווח של פרק זמן כלשהו.

המבחן העיקרי הינו יכולתו של הנאשם להתמודד מול הניסוח של כתב האישום, ועד כמה יש בכך כדי לפגוע בהגנתו.

כך עולה גם הנחיית פרקליט המדינה 3.1 הכנה וניסוח כתב אישום, סעיף 18(1):

"ככל שהדבר מתאפשר ורלוונטי, יכלול כתב האישום גם את הפרטים הבאים: מועד מדויק ככל הניתן של ביצוע העבירה ומשך הזמן שבו בוצעה. כך לדוגמה: "בתקופה שבין ___ לבין ___ ביצע הנאשם ___". פירוט עובדה זו נדרש, בין היתר, על מנת למקם את העבירה על ציר הזמן ולאפשר לנאשם במקרה הרלוונטי לטעון ולבסס טענת אליבי, טענת התיישנות ועוד. במקרה שבו מועד ביצוע העבירה אינו ידוע במדויק למאשימה, יצוין טווח הזמן הידוע שבו בוצעה העבירה. כך לדוגמה: "בין החודשים 7 השנים ___", ולחלופין, "במחצית הראשונה של שנת ___ וכדומה".

במקרה דנן נכתב בכתב האישום כי - באישום הראשון בסעיף 3:

"הזרמת הביוב...אל הוואדי ואל רשות הרבים אירעה בהזדמנויות רבות, שמועדן אינו ידוע במדויק למאשימה, ובין היתר, ב-19 בספטמבר 2010, 23 בספטמבר 2010...ונמשכה לכל הפחות, בכל פעם מספר שעות"

בסעיף 5 לכתב האישום:

"...ביוב גולמי זרם בהזדמנויות רבות, שמועדן אינו ידוע במדויק למאשימה, ובין היתר במועדים 27 ו-28 בנובמבר 2010, 7-8 בינואר 2011..."

ובסעיף 8 לכתב האישום:

"...ביוב גולמי זרם...בהזדמנויות רבות שמועדן אינו ידוע במדויק למאשימה, ובין היתר גם בימים 29-30 באפריל 2011, 6-7 במאי 2011..."

ובאישום השני - בסעיף 3 לכתב האישום נכתב:

"ממועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, אך למצער מיום 28 בנובמבר 2012..."

לאור האמור, נראה כי בהעדר ידיעה של המאשימה את המועדים המדויקים של העבירות הנטענות, די בציון התקופה

הרלוונטיות שבה בוצעו המעשים.

בכתב האישום דנן צוינה התקופה הרלוונטית, ופרקי הזמן והמועדים ככל שהם ידועים למאשימה. אני סובר כי די בכך כדי לאפשר לנאשמים להשיב לכתב האישום ולהתגונן כראוי מבחינת המועדים.

אשר על כן, באתי לכלל מסקנה שנוסח האישום שבפני עולה בקנה אחד ומכיל את תיאור העובדות המהוות את העבירה, בציון המקום והזמן במידה שאפשר לבררם, ומספק לנאשמים תמונה של העובדות שהמאשימה מתעתדת להוכיחן, ומאפשר להם להכין את הגנתם באופן שאינו מקפח את זכויותיהם.

ניתנה היום, כ"ז אייר תשפ"א, 09 מאי 2021, בהעדר הצדדים.